II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 16ης Μαΐου 1984

σχετικά με διαδικασία δυνάμει του άρθρου 85 της συνθήκης ΕΟΚ
(IV/30.658 — Polistil/Arbois)

(Τα κείμενα στη γαλλική και ιταλική γλώσσα είναι τα μόνα αυθεντικά)

(84/282/ΕΟΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας,

τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 17 της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτο κανονισμό εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 [1], όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την πράξη προσχωρήσεως της Ελλάδας, και ιδίως τα άρθρα 3 και 15,

την αίτηση για αρνητική πιστοποίηση και την κοινοποίηση που υποβλήθηκαν από κοινού από την ιταλική εταιρεία Polistil SpA και τη γαλλική εταιρεία Arbois-Modelud (που στη συνέχεια αναφέρεται ως Arbois) στις 18 Μαΐου 1982, σύμφωνα με τα άρθρα 2 και 4 του κανονισμού αριθ. 17,

την απόφασή της της 19ης Μαΐου 1983 να κινήσει τη διαδικασία,

Αφού παρέσχε στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις την ευκαιρία να γνωρίσουν την άποψή τους επί του αντικειμένου των αιτιάσεων που λήφθηκαν υπόψη από την Επιτροπή σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 19 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17 και τις διατάξεις του κανονισμού αριθ. 99/63/ΕΟΚ της Επιτροπής της 25ης Ιουλίου 1963 σχετικά με τις ακροάσεις που προβλέπονται στο άρθρο 19 παράγραφοι 1 και 2 του κανονισμού αριθ. 17 του Συμβουλίου [2],

Μετά από διαβουλεύσεις με τη Συμβουλευτική Επιτροπή επί Συμπράξεων και Δεσποζουσών Θέσεων,

Εκτιμώντας ότι:

I. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

(1) Η Επιτροπή ενημερώθηκε από μια γαλλική εταιρεία διανομής παιχνιδιών για ορισμένες δυσχέρειες που συναντά κατά τις εισαγωγές στη Γαλλία παιχνιδιών ιταλικής καταγωγής.

(2) Μετά από έρευνα, περιήλθε στη γνώση της Επιτροπής ότι είχε συναφθεί μεταξύ της Polistil και της Arbois συμφωνία αποκλειστικής εμπορίας.

(3) Κατά τους ελέγχους που διεξήχθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού αριθ. 17, στις επιχειρήσεις αυτές στις 16 Δεκεμβρίου 1981 και 5 Μαρτίου 1982, αντίστοιχα, η Επιτροπή έλαβε αντίγραφο της συμφωνίας αυτής. Η συμφωνία αυτή καταρτίστηκε στις 18 Ιανουαρίου 1978, άρχισε να ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 1979 και έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 1983.

(4) Οι Polistil και Arbois κοινοποίησαν στις 18 Μαΐου 1982 την εν λόγω συμφωνία αποκλειστικής εμπορίας κα ζήτησαν από την Επιτροπή να τους χορηγήσει αρνητική πιστοποίηση ή εξαίρεση κατ' εφαρμογή του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ.

Α. *Τα προϊόντα και ο τομέας που αφορά η παρούσα απόφαση*

(5) Τα προϊόντα που αφορά η παρούσα απόφαση είναι τα οχήματα και οι μοτοσυκλέτες σε μικρογραφία, τηλεκατευθυνόμενα ή όχι, οι σιδηρόδρομοι σε σιδηροτροχιές και σε υπερυψωμένες γραμμές της μάρκας Polistil.

---

[1] ΕΕ, Ειδική Έκδοση 01/008 της 23. 12. 1980, σ. 25.
[2] ΕΕ, Ειδική Έκδοση 01/008 της 23. 12. 1980, σ. 37.

(6) Οι τύποι αυτοί παιχνιδιών —που περιλαμβάνονται στην κατηγορία των παραδοσιακών παιχνιδιών— παρουσιάζουν σήμερα μειωμένη ζήτηση σε όλες τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης. Η μειωμένη αυτή ζήτηση οφείλεται κυρίως στην επίδραση που έχουν, όλο και περισσότερο, τα ηλεκτρονικά παιχνίδια και στη σύντμηση του ορίου ηλικίας των πιθανών καταναλωτών των παραδοσιακών παιχνιδιών, σε συνδυασμό με τη στασιμότητα των γεννήσεων στα πρισσότερα κράτη μέλη.

Έτσι προκύπτει σημαντικός περιορισμός της ζητήσεως αυτών των τύπων παιχνιδιών, των οποίων οι πωλήσεις στη Δυτική Ευρώπη μειώθηκαν κατά 12 % περίπου μεταξύ του 1980 και 1982, φθάνοντας από ± 5 εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ σε 4,4 εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ.

Β. Οι επιχειρήσεις που αφορά η παρούσα υπόθεση και οι αντίστοιχες αγορές τους

α) *Polistil*

(7) Η Polistil είναι κύρια παραγωγός παιχνιδιών στην Ιταλία. Ο κύκλος εργασιών της ήταν το 1982 ... (1) εκ των οποίων 70 % προέρχονται από προϊόντα που κατασκευάζει η ίδια και το υπόλοιπο 30 % από εισαγόμενα προϊόντα, ιδίως από τις χώρες της Άπω Ανατολής.

(8) Η Polistil πραγματοποιεί το 70 % περίπου του κύκλου εργασιών της στην ιταλική αγορά και το 30 % περίπου σε εξαγωγές. Οι εξαγωγές προς την ΕΟΚ των εν λόγω προϊόντων αντιπροσωπεύουν περίπου το ήμισυ των συνολικών εξαγωγών. Οι εξαγωγές προς τη Γαλλία, που ανέρχονται σε ... το 1982, αντιπροσωπεύουν το ένα τρίτο περίπου των εξαγωγών στη ΕΟΚ.

(9) Τα ποσοστά της αγοράς, που κατέχει η Polistil στις διάφορες χώρες της ΕΟΚ για τα εν λόγω προϊόντα, ήταν το 1982 τα ακόλουθα: ... στην Ιταλία, ... στη Γαλλία, ... στη Γερμανία, ... στο Ηνωμένο Βασίλειο, ... στις Κάτω Χώρες, ... στο Βέλγιο, ... στη Δανία. Οι εξαγωγές της Polistil στην Ελλάδα και στην Ιρλανδία το 1982 ήταν ... και ... αντίστοιχα (1). Η Polistil δεν εξάγει στο Λουξεμβούργο.

(10) Η Polostil πωλεί τα προϊόντα της στην Ιταλία μέσω τριών κυκλωμάτων διανομής:

i) τους χονδρέμπορους, που μερικές φορές είναι και εισαγωγείς προϊόντων με προέλευση άλλες χώρες και που εξασφαλίζουν το 80 % περίπου των πωλήσεών της,

ii) τους ειδικευμένους λιανέμπορους που καλύπτουν το 10 % περίπου των πωλήσεών της, και

iii) τα μεγάλα καταστήματα που εξασφαλίζουν το υπόλοιπο 10 %.

Η Polistil εφαρμόζει ενιαίο κατάλογο τιμών στις εξαγωγές. Οι σημερινές τιμές χονδρικής πώλησης στην Ιταλία είναι συνήθως ανώτερες από τις τιμές εξαγωγής. Η διαφορά μεταξύ των δύο αυτών τιμοκαταλόγων ποικίλλει μεταξύ ... και ... % ή και περισσότερο. Η Polistil δεν κάνει πράγματι εκπτώσεις στις τιμές χονδρικής πωλήσεως στην Ιταλία ούτε στις τιμές εξαγωγής.

(11) Στις χώρες της ΕΟΚ, εκτός Γαλλίας, η Polistil πωλεί αποκλειστικά μέσω πρακτόρων, οι οποίοι παραγγέλλουν τα προϊόντα κατά περίπτωση και με τους οποίους η επιχείρηση δεν συνδέεται με συμφωνία παραχώρησης πωλήσεως.

(12) Η αγορά παιχνιδιών στην Ιταλία χαρακτηρίζεται από την παρουσία ενός σημαντικού αριθμού επιχειρήσεων —περισσότερες από εκατό— μικρού έως πολύ μικρού μεγέθους. Μόνο δέκα μεταξύ αυτών έχουν κύκλο εργασιών που υπερβαίνει τα 10 δισεκατομμύρια ιταλικές λίρες.

(13) Η κρίση του τομέα που ήδη αναφέρθηκε (σημείο 6) είχε επιπτώσεις στην Polistil. Πράγματι, ο κύκλος εργασιών για το 1983 θα ανέρχεται σε ... ενώ ήταν ... το 1982. Επιπλέον, επειδή αναγνωρίσθηκε από την ιταλική κυβέρνηση σαν επιχείρηση που βρίσκεται σε κρίση, το προσωπικό της βρίσκεται σήμερα σε «cassa integrazione» (2).

β) *Arbois*

(14) Η Arbois ανήκει στον όμιλο CEJI — Εταιρεία παιγνιδιών (στη συνέχεια αναφερόμενη ως «CEJI»), στην οποία ανήκουν ακόμα οι γαλλικές εταιρείες Joustra, CEJI-Interlude και Jouef. Όλες αυτές οι εταιρείες, των οποίων η CEJI κατέχει το σύνολο του κεφαλαίου, ασκούν τις δραστηριότητές τους στη Γαλλία στον τομέα του παιχνιδιού.

(15) Η CEJI είναι η κύρια παραγωγός στη Γαλλία στον τομέα των παιχνιδιών. Ο συνολικός κύκλος εργασιών της στη Γαλλία ήταν το 1982 ... .Το ποσοστό της στο σύνολο της γαλλικής αγοράς των παιχνιδιών ανέρχεται σε ... % περίπου.

(16) Η Arbois είναι η εταιρεία εισαγωγής της CEJI. Εισάγει, κατασκευάζει και πωλεί παιχνίδια στη Γαλλία. Ο κύκλος εργασιών της ήταν το 1982 ..., εκ των οποίων το ... αντιπροσωπεύουν τα εισαγόμενα προϊόντα και το υπόλοιπο ... τα προϊόντα της δικής της κατασκευής. Περίπου ... % των εισαγωγών της προέρχονται από χώρες της ΕΟΚ, ιδιαίτερα από την Ιταλία και κυρίως από την Polistil και το Ηνωμένο Βασίλειο. Οι αγορές που πραγματοποίησε η Arbois από την Polistil ανέρχονταν το 1982 σε ... περίπου και καλύπτουν ... % της γαλλικής αγοράς των εν λογω προϊόντων, στην οποία η CEJI κατέχει το ... %.

(1) Στο δημοσιευμένο κείμενο της παρούσας απόφασης, ορισμένοι αριθμοί παρελήφθησαν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 του κανονισμού αριθ. 17 περί μη αποκαλύψεως επαγγελματικών απορρήτων.

(2) Κατά κανόνα, με το σύστημα της «cassa integrazione» η κυβέρνηση αναλαμβάνει για 24 μήνες, κατ' ανώτατο όριο, το 80 % των μισθών του εργατικού δυναμικού μιας επιχείρησης που έχει αναγνωρισθεί ότι βρίσκεται σε κρίση.

(17) Στη Γαλλία, σήμερα, το κύκλωμα διανομής της Arbois αποτελείται κυρίως:

i) από καταστήματα ελεύθερης εξυπηρέτησης (super market) που καλύπτουν το 35 % της αγοράς,

ii) από ειδικευμένους λιανέμπορους που καλύπτουν το 20 %,

iii) από μεγάλα καταστήματα που αντιπροσωπεύουν το 10 % περίπου, Οι άλλοι τρόποι που συνθέτουν το σύστημα διανομής είναι οι πωλήσεις δι' αλληλογραφίας, τα λαϊκά καταστήματα, οι συνεταιρισμοί και οι επιτροπές των επιχειρήσεων.

(18) Η Arbois πωλεί τα προιόντα της στη Γερμανία και στο Ηνωμένο Βασίλειο μέσω των θυγατρικών της. Στις άλλες χώρες της ΕΟΚ, η Arbois παραδίδει και κοστολογεί απευθείας στους πελάτες με μια προμήθεια για τον πράκτορα που ενδεχομένως πήρε την παραγγελία.

(19) Όπως στην Ιταλία, έτσι και στη Γαλλία, η αγορά των παιχνιδιών είναι πολύ τεμαχισμένη στο επίπεδο της παραγωγής. Πάνω από 150 επιχειρήσεις ασκούν τις δραστηριότητές τους στον τομέα αυτό, αλλά το μέγεθός τους είναι μάλλον μικρό. Μόνο δέκα μεταξύ αυτών έχουν κύκλο εργασιών που υπερβαίνει τα 100 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα.

(20) Η κρίση στον τομέα των παιχνιδιών που αναφέρθηκε ήδη (βλέπε σημείο 6) είχε επιπτώσεις στην CEJI, της οποίας οι ζημίες από την εκμετάλλευση ήταν στο τέλος του 1982 ... περίπου, ποσό που αντιπροσωπεύει το ... % του κύκλου εργασιών της περίπου.

Το 1982, πάντοτε, οι ζημίες της Arbois από την εκμετάλλευση ήταν ... περίπου, δηλαδή ποσοστό λίγο ανώτερο από το ... % των συνολικών ζημιών της CEJI.

Γ. **Η συμφωνία**

(21) Το κύριο περιεχόμενο της συμφωνίας μπορεί να συνοψισθεί ως εξής:

(22) α) Η Polistil παραχωρεί στην Arbois την αποκλειστικότητα των πωλήσεων στη Γαλλία όλων των προϊόντων που παρήγαγε και θα παράγει (άρθρο 1 παράγραφος 1). Η Polistil, κατόπιν αιτήσεως της Arbois, θα δύναται να πωλεί άμεσα σε γάλλους πελάτες αλλά θα οφείλει να καταβάλει στην Arbois προμήθεια ύψους 10 % (τροποποιητικό της συμβάσεως 1).

(23) β) Η Polistil αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλει κάθε προσπάθεια ώστε οι τιμές πωλήσεως στην Arbois να επιτρέπουν στην Arbois να χρησιμοποιεί ανταγωνιστικές τιμές μεταπώλησης απέναντι σε όμοια προϊόντα και να καταπολεμά τον ενδεχόμενο ανταγωνισμό των ξένων εισαγωγών των προϊόντων Polistil ή των ιταλών χονδρεμπόρων (άρθρο 1 παράγραφος 3).

(24) γ) Η Arbois δεσμεύεται, κατά τη διάρκεια της συμφωνίας, να μην εισάγει ή διανέμει στη Γαλλία προϊόντα που είναι δυνατόν να ανταγωνίζονται τα προϊόντα της Polistil (άρθρο 3).

(25) δ) Η Arbois οφείλει να προμηθεύεται προϊόντα αποκλειστικά από την Polistil ή από τους εταίρους ή συνεταίρους της ή/και από τους αποκλειστικούς εμπόρους της, με ορισμένες προϋποθέσεις (άρθρο 12).

(26) ε) Η Polistil υποχρεούται να επιβάλει στους αποκλειστικούς εμπόρους της, διανομείς, καθώς και στους χονδρέμπορους, την απαγόρευση να πωλούν στην παραχωρηθείσα περιοχή (άρθρο 14 παράγραφος 1). Αντίθετα, η Polistil δεν θα φέρει ευθύνη σε περίπτωση ενδεχόμενων καταχρηστικών εισαγωγών στην παραχωρηθείσα περιοχή εκ μέρους αποκλειστικών εμπόρων και διανομέων (άρθρο 14 παράγραφος 2). Το άρθρο αυτό καταργήθηκε στις 30 Απριλίου 1982.

Δ. **Ενέργειες που αναλήφθηκαν κατά των παραλλήλων εισαγωγών**

α) *Υπόθεση Crystéve Diffusion*

(27) Η Arbois απήυθυνε, στις 11 Σεπτεμβρίου 1979, επιστολή στην Polistil για να παραπονεθεί για τις παράλληλες εισαγωγές που πραγματοποιεί η γαλλική επιχείρηση Crystéve Diffusion και η οποία προσφέρει στους πελάτες της Arbois τα παιχνίδια Polistil σε χαμηλότερες τιμές από τις δικές της κατά 10 έως 15 %. Επίσης, επισήμανε ότι μια υπεραγορά της περιοχής της Lyon αγοράζει απευθείας από ένα χονδρέμπορο του Μιλάνου.

(28) Η Arbois θεώρησε ότι στη βάση όλων αυτών των περιστατικών υπάρχει «πρόβλημα διάρθρωσης των τιμών και έλλειψη συνάφειας μεταξύ των τιμών των ιταλών χονδρεμπόρων και των τιμών εξαγωγής, ενώ είχε συμφωνηθεί μεταξύ μας ότι οι τιμές αυτές θα καθορίζονταν έτσι ώστε να αποφευχθεί το εμπόδιο αυτό».

(29) Η Arbois ζήτησε από την Polistil «να προβεί σε έρευνες σε όλους τους χονδρέμπορους για να σταματήσει αμέσως κάθε παράδοση που γίνεται άμεσα σε γάλλους πελάτες», θεώρησε ότι «στην περίπτωση αυτή υπάρχει αθέμιτος ανταγωνισμός που τον παραβλέπετε (Polistil)» και ότι είναι επιτακτική ανάγκη «οι τιμές των ιταλών χονδρεμπόρων να είναι πάντοτε τουλάχιστον 15 % υψηλότερες από τις τιμές εξαγωγής, και αυτό για όλα τα προϊόντα».

(30) Η Arbois απηύθυνε, στις 23 Οκτωβρίου 1979, μια νέα επιστολή στην Polistil επισημαίνοντάς της ότι έχει απόδειξη ότι οι γάλλοι πελάτες της, που έχουν κάνει παραγγελίες στην Crystéve Diffusion προμηθεύονται από την επιχείρηση της Γένοβας Repetto Angelo.

(31) Η Arbois ζήτησε από την Polistil «να αναλάβετε τις ενέργειες που επιβάλλονται στην επιχείρηση του εν λόγω ιταλού χονδρέμπορα για να σταματήσει η εν λόγω συμπεριφορά στη γαλλική αγορά».

(32) Εν όψει μιας συνεδριάσεως στις 30 και στις 31 Οκτωβρίου 1979 στο Παρίσι, η Arbois ζήτησε από την Polistil να προσκομίσει «τον φάκελο με τις παραγγελίες της Repetto για το 1979, το τιμολόγιο των ιταλών χονδρεμπόρων για το 1980 και τις τιμές της Arbois για το 1980, οι οποίες θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 15 % κατώτερες από τις τιμές των άλλων χονδρεμπόρων για το 1980 για να παύσει ο ανταγωνισμός της Crystéve Diffusion».

β) *Υπόθεση Timky*

(33) Με επιστολή της 23ης Μαΐου 1980, η Arbois επεσήμανε στην Polistil ότι η εταιρεία Timky θα εισάγει άμεσα από ιταλούς χονδρέμπορους τα παιχνίδια Polistil τα οποία θα πωλεί στους γάλλους λιανέμπορους στις ίδιες τιμές με τις τιμές των χονδρεμπόρων της Arbois.

(34) Η Arbois θεωρεί ότι οι καταστάσεις αυτές δεν είναι δυνατόν να διαρκέσουν και είναι επείγουσα ανάγκη «να εφαρμόσετε ένα νέο τιμολόγιο εξαγωγών, το οποίο θα επιτρέψει στην Arbois να συναγωνισθεί με ίσους όρους αναταγωνισμού έναντι των ανεξέλεγκτων αυτών εισαγωγών».

(35) Με νέα επιστολή της 18ης Ιουνίου 1980, η Arbois επεσήμανε στην Polistil τις προτάσεις πωλήσεως που έκανε η Timky στη Société allumettière française (Γαλλική Εταιρεία Πυρείων) και ζήτησε «να διενεργείτε επιμόνως σε όλες τις απαραίτητες έρευνες στους ιταλούς χονδρέμπορους που είναι δυνατόν να προμηθεύουν τον εν λόγω εισαγωγέα, έτσι ώστε να παύσουν αναγκαστικά οι εισαγωγές αυτές σε ευρεία κλίμακα».

Ε. **Αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας**

(36) Η διαδικασία αυτή αναφέρεται αποκλειστικά στην περίοδο μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου 1979, ημέρας που τέθηκε σε ισχύ η αναφερθείσα συμφωνία, και της 18ης Μαΐου 1982, ημέρας της κοινοποιήσεως.

II. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Α. **Εφαρμογή του άρθρου 85 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΟΚ**

(37) Το άρθρο 85 παράγραφος 1, κηρύσσει ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και απαγορεύει όλες τις συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση ή τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς.

(38) Οι Polistil και Arbois είναι επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 85 και η συμφωνία αποκλειστικής εμπορίας, που συνάφθηκε μεταξύ τους στις 18 Ιουνίου 1978, αποτελεί συμφωνία κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.

(39) Η εν λόγω συμφωνία, λόγω κυρίως συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 1 παράγραφος 3, και 14 παράγραφος 1, είχε σαν αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού της κοινής αγοράς.

α) *Άρθρο 14 παράγραφος 1*

(40) Με το άρθρο αυτό, η Polistil δεσμευόταν «να επιβάλει στους αποκλειστικούς εμπόρους, διανομείς, καθώς και χονδρέμπορους την απαγόρευση να πωλούν μέσα στην περιοχή της αποκλειστικότητας».

(41) Η εν λόγω ρήτρα είχε, προφανώς, σαν αντικείμενο και στόχο να εξασφαλίσει στην Arbois μια απόλυτη εδαφική προστασία. Είχε ακόμα σαν στόχο να εμποδίσει αφενός τους μεταπωλητές άλλων χωρών, ιδίως της ΕΟΚ, να πωλούν τα προϊόντα Polistil στη Γαλλία, και αφετέρου τους γάλλους εμπόρους να εφοδιάζονται άμεσα από μεταπωλητές των χωρών αυτών.

(42) Το επιχείρημα, σύμφωνα με το οποίο η υποχρέωση αυτή της Polistil δεν θα είχε αποτέλεσμα βάσει της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 14 που απαλλάσσει την Polistil από κάθε ευθύνη για τις παράλληλες εισαγωγές στη Γαλλία, δεν είναι ευσταθές, διότι η απαλλαγή από την ευθύνη που προβλέπεται από την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού δεν δύναται με κανένα λόγο να θέσει σε αμφισβήτηση την ισχύ της υποχρέωσης που ανέλαβε οικειοθελώς η Polistil βάσει του άρθρου 14 παράγραφος 1.

(43) Το γεγονός ότι, με επιστολή που απηύθυνε στις 30 Απριλίου 1982 η Arbois στην Polistil και που ενέκρινε η τελευταία, τα δύο μέρη συμφώνησαν να «θεωρήσουν ότι καταργείται αναδρομικά το άρθρο 14 της συμφωνίας» δεν σημαίνει ότι καταργείται και ο περιορισμός που από το ίδιο το αντικείμενό του προέβλεπε το άρθρο αυτό ούτε οι ενέργειες που έγιναν δυνάμει αυτού (βλέπε τμήμα Ι.Δ).

β) *Άρθρο 1 παράγραφος 3*

(44) Με το άρθρο αυτό η Polistil δεσμευόταν να πωλεί τα προϊόντα της σε τιμές που επιτρέπουν στην Arbois να μεταπωλεί σε ανταγωνιστικές τιμές για να δύναται, μεταξύ άλλων, «να πολεμά κατά ενδεχόμενου ανταγωνισμού ξένων εισαγωγέων προϊόντων Polistil ή ιταλών χονδρεμπόρων».

(45) Η ρήτρα αυτή περιορίζει την αυτονομία που έχει η Polistil να καθορίζει τις τιμές πώλησης των προϊόντων της στην Arbois, σε συνάρτηση με τους όρους της σχετικής αγοράς, τις ποσότητες που παραδίδονται και την εμπορική πολιτική της.

(46) Επιπλέον, η ρήτρα αυτή απέβλεπε να επιτρέψει στην Arbois, η οποία άλλωστε επωφελήθη από αυτό έναντι της Polistil (βλέπε τμήμα Ι.Δ), να αντιμετωπίσει όχι μόνο τον ανταγωνισμό των παρομοίων με εκείνα της συμβάσεως προϊόντων, αλλά και τον ανταγωνισμό των ίδιων των προϊόντων της συμβάσεως, που ενδεχομένως να εισάγονταν από το παράλληλο κύκλωμα, αποθαρρύνοντάς το και μάλιστα εμποδίζοντάς το να λειτουργήσει.

(47) Εξάλλου, δεν δύναται να γίνει δεκτό το επιχείρημα (1) σύμφωνα με το οποίο το άρθρο 14 παράγραφος 1 «αντιφάσκει προς την τρίτη παράγραφο του άρθρου 1, στο μέτρο που η Polistil ανέλαβε την υποχρέωση έναντι της Arbois να εφαρμόζει τιμές που θα επιτρέπουν στην Arbois ... να ανταγωνίζεται τις παράλληλες εισαγωγές (των προϊόντων Polistil) ..., και επομένως η ύπαρξη των παράλληλων εισαγωγών έχει αναγνωρισθεί και έχει γίνει αποδεκτή (2).

(48) Οι δύο υποθέσεις που αναφέρθηκαν στο τμήμα Ι.Δ αποδεικνύουν ότι το άρθρο 14 παράγραφος 1, όχι μόνο δεν αντιφάσκει προς το άρθρο 1 παράγραφος 3 και δεν εξουδετερώνεται από αυτό, αλλά αντίθετα αποτελεί στην πράξη την άλλη πλευρά του ίδιου κανονιστικού δίπτυχου, που στόχο έχει, με τη συνδυασμένη εφαρμογή των δύο αυτών διατάξεων, νε εξασφαλίσει στην Arbois απόλυτη εδαφική προστασία. Το άρθρο 1 παράγραφος 3, στην πραγματικότητα ενισχύει την αποτελεσματικότητα του περιορισμού του ανταγωνισμού του άρθρου 14 παράγραφος 1.

(49) Τέλος, δεν ευσταθεί ούτε το επιχείρημα που επικαλείται η Polistil, σύμφωνα με το οποίο, όχι μόνο δεν αντιτίθεται στις παράλληλες εισαγωγές αλλά θα επιχειρούσε «από την αρχή της συμβατικής σχέσης ενεργό δραστηριοποίηση με σκοπό να ευνοήσει τις εισαγωγές αυτές: τα παράπονα του (αποκλειστικού) εμπόρου σχετικά με την Crystève Diffusion και την Timky αποτελούν την πιο εύλογη απόδειξη της συμπεριφοράς αυτής», και ότι θα ενεργούσε έτσι παραβαίνοντας ενσυνείδητα τις ρήτρες της σύμβασης που είναι αντίθετες με τους κανόνες ανταγωνισμού. Όπως αποφαίνεται και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στην απόφαση του Grundig/Consten «... για την εφαρμογή του άρθρου 85 παράγραφος 1, το να ληφθούν υπόψη τα συγκεκριμένα αποτελέσματα μιας συμφωνίας είναι περιττό, εφόσον διαφαίνεται ότι έχει σαν αποτέλεσμα να περιορίσει, να εμποδίσει ή να νοθεύσει το μηχανισμό του ανταγωνισμού» (3). Δεν υπάρχει συνεπώς αμφιβολία ότι οι διατάξεις των άρθρων 1 παράγραφος 3, και 14 παράγραφος 1 είχαν πρόδηλα ένα περιοριστικό αντικείμενο του είδους αυτού.

(50) Οι συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 1 παράγραφος 3, και 14 παράγραφος 1 της εν λόγω σύμβασης θα μπορούσαν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών από το γεγονός ότι απέβλεπαν να απαγορεύσουν σε όσους συμβάλλονται με την Polistil και είναι εγκατεστημένοι εκτός του γαλλικού εδάφους, ειδικότερα στους ιταλούς χονδρέμπορους, να πωλούν στο εσωτερικό του εδάφους αυτού και να διασφαλίζουν, κατ' αυτό τον τρόπο, στην Arbois μια απόλυτη προστασία. Σχετικά πρέπει να υπενθυμιστεί ότι το Δικαστήριο, στην απόφασή του στην υπόθεση Miller International (4), αποφάνθηκε ότι το άρθρο 85 παράγραφος 1 της συνθήκης δεν απαιτεί να αποδειχθεί ότι οι συμφωνίες «επηρέασαν, πράγματι, αισθητά αυτές τις συναλλαγές (μεταξύ κρατών μελών), επαρκής απόδειξη του οποίου, εξάλλου, δύσκολα θα μπορούσε να προσαχθεί στις περισσότερες περιπτώσεις, αλλά απαιτεί να αποδειχθεί ότι οι συμφωνίες αυτές θα μπορούσαν, από τη φύση τους, να έχουν ένα τέτοιο αποτέλεσμα» και επιβεβαιώνει, στη συνέχεια, στην ίδια απόφαση, ότι «οι ρήτρες απαγορεύσεως των εξαγωγών αποτελούν μια μορφή περιορισμού του ανταγωνισμού ο οποίος (περιορισμός) από την ίδια τη φύση του θέτει σε κίνδυνο τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών».

(51) Το επιχείρημα που προέβαλε η Arbois, σύμφωνα με το οποίο η επιρροή αυτή επί του εμπορίου δεν θα ήταν σημαντική, δεν μπορεί, επιπλέον, να γίνει δεκτό αν ληφθούν υπόψη ειδικά τα ποσοστά των σχετικών αγορών που καλύπτονται από τις εν λόγω επιχειρήσεις (βλέπε σημεία 9 και 16). Σχετικά με την περίπτωση αυτή το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, επικαλούμενο την απόφασή του στην υπόθεση Miller International που ήδη αναφέρθηκε, απεφάνθη στην απόφασή του στην υπόθεση AEG-Telefunken (5), ότι, «όταν μια επιχείρηση καλύπτει το 5 % περίπου της σχετικής αγοράς, τότε είναι μια επιχείρηση αρκετά σημαντική ώστε η συμπεριφορά της να είναι κατά κανόνα δυνατόν να επηρεάσει το εμπόριο». Υπό τις συνθήκες αυτές δεν είναι δυνατόν να αμφισβητηθεί ότι οι εν λόγω διατάξεις είναι από τη φύση τους δυνατόν να επηρεάζουν τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, σε τρόπο που να μπορεί να παραβλέπεται η υλοποίηση των στόχων μιας ενιαίας αγοράς.

Β. Μη εφαρμογή της εξαίρεσης που προβλέπεται από τον κανονισμό αριθ. 67/67/ΕΟΚ της Επιτροπής (6)

(52) Σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 67/67/ΕΟΚ, οι συμφωνίες αποκλειστικότητας εξαιρούνται, σύμφωνα με το άρθρο 85 παράγραφος 3 της συνθήκης, από την απαγόρευση που προβλέπεται στο άρθρο 85 παράγραφος 1, όταν πληρούν τις προϋποθέσεις που επιβάλλονται από τον κανονισμό αυτό. Ο κανονισμός 67/67/ΕΟΚ δεν ισχύει πλέον από την 1η Ιουλίου 1983. Εντούτοις, σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1983/83 (7), οι διατάξεις του κανονισμού αριθ.

(1) Επιστολή του νομικού συμβούλου της Arbois προς την Επιτροπή, της 17ης Μαΐου 1982.
(2) Τα ίδια αυτά επιχειρήματα αναφέρονται στο παράρτημα 3 της κοινοποίησης.
(3) Απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Ιουλίου 1966 στις συνδυασμένες υποθέσεις 56/64 και 58/64 Grundig/Costen, Συλλογή Νομολογίας του Δικαστηρίου (1966) σ. 429.
(4) Απόφαση του Δικαστηρίου της 1ης Φεβρουαρίου 1978 στην υπόθεση 19/77 Miller International Schallplatten GmbH, Συλλογή Νομολογίας του Δικαστηρίου (1978) σ. 131 και επ.
(5) Απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Οκτωβρίου 1983 στην υπόθεση 107/82 Algemein Elektrizitäts-Gesellschaft AEG-Telefunken AG (αδημοσίευτη ακόμη).
(6) ΕΕ, Ειδική Έκδοση 08/001 της 23. 12. 1980, σ. 65.
(7) ΕΕ αριθ. L 173 της 30. 6. 1983, σ. 1.

67/67/ΕΟΚ εξακολουθούν να εφαρμόζονται στις συμφωνίες που υπήρχαν πριν από την 1η Ιανουαρίου 1984. Η εξαίρεση αυτή όμως δεν εφαρμόζεται όταν «οι συμβαλλόμενοι περιορίζουν τη δυνατότητα για τους μεταπωλητές ή τους καταναλωτές να προμηθεύονται τα προϊόντα που προβλέπονται στη σύμβαση από άλλους εμπορευόμενους στο εσωτερικό της κοινής αγοράς» [άρθρο 3 στοιχείο β)].

(53) Η εν λόγω συμφωνία δεν μπορεί να τύχει της εξαίρεσης που προβλέπει ο κανονισμός αριθ. 67/67/ ΕΟΚ, από το γεγονός ότι τα άρθρα της 1 παράγραφος 3, και 14 παράγραφος 1, επιβάλλουν στους συμβαλλόμενους υποχρεώσεις περιοριστικές του ανταγωνισμού που υπερβαίνουν το πλαίσιο των περιορισμών που επιτρέπονται από τα άρθρα 1 παράγραφος 1 και 2 του κανονισμού. Επιπλέον, ο συνδυασμένος μηχανισμός των δύο αυτών συμβατικών ρητρών αποβλέπει στο να περιορίσει τη δυνατότητα για τους μεσάζοντες ή τους καταναλωτές να προμηθεύονται τα προϊόντα που προβλέπονται στη σύμβαση από άλλους μεταπωλητές στο εσωτερικό της κοινής αγοράς. Το γεγονός αυτό, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 στοιχείο β) του κανονισμού, αποκλείει τη εφαρμογή της γενικής εξαίρεσης.

Γ. Μη εφαρμογή του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ

(54) Σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 85 παράγραφος 3, οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού δύνανται να κηρυχθούν ανεφάρμοστες σε κάθε συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων, η οποία συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, εξασφαλίζοντας συγχρόνως στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από το όφελος που προκύπτει και η οποία:

α) δεν επιβάλλει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις περιορισμούς μη απαραίτητους για την επίτευξη των στόχων αυτών·

β) δεν παρέχει στις επιχειρήσεις αυτές τη δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού επί σημαντικού τμήματος των σχετικών προϊόντων.

(55) Για να εφαρμοσθεί η εξαίρεση δυνάμει του άρθρου 85 παράγραφος 3, μια συμφωνία πρέπει να κοινοποιείται σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 5 του κανονισμού αριθ. 17, εκτός αν εμπίπτει σε μια από τις κατηγορίες που περιγράφονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2. Η εν λόγω συμφωνία δεν εμπίπτει σε καμία από τις κατηγορίες αυτές και κατόπιν τούτου δεν απαλλάσσεται της κοινοποίησεως.

(56) Το επιχείρημα που ανέφερε η Polistil, σύμφωνα με το οποίο η εταιρεία αυτή θα έπρεπε να εξαιρεθεί των κοινοποιήσεων βάσει του άρθρου 4 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού αριθ. 17, διότι δεν εφάρμοσε ποτέ το άρθρο 14 παράγραφος 1 της συμφωνίας και διότι, κατά την άποψή της, το άρθρο 1 παράγραφος 3 συνιστούσε απλό περιορισμό της ελευθερίας της Arbois να καθορίζει τις τιμές, δεν δύναται να γίνει δεκτό για τους λόγους που έχουν ήδη αναφερθεί (βλέπε σημείο 49).

(57) Σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού αριθ. 17, η συμφωνία δεν μπορεί συνεπώς να τύχει τις εξαίρεσης που προβλέπεται από το άρθρο 85 παράγραφος 3, για την περίοδο που αποτελεί αντικείμενο της παρούσας απόφασης.

(58) Επιπλέον, οι εν λόγω συμβατικές διατάξεις, που στόχο είχαν να εξασφαλίσουν απόλυτη εδαφική προστασία στην Arbois, δεν πληρούσαν τους όρους του άρθρου 85 παράγραφος 3, και ιδίως τον πρώτο όρο. Πράγματι, δεν είναι εμφανές με ποιο τρόπο οι εν λόγω διατάξεις θα μπορούσαν να συμβάλουν στη βελτίωση της διανομής των εν λόγω προϊόντων.

Δ. Εφαρμογή του άρθρου 15 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 17

(59) Βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 17, η Επιτροπή δύναται, με απόφαση, να επιβάλει στις επιχειρήσεις πρόστιμα ύψους χιλίων μέχρι ενός εκατομμυρίου ECU, ή και ποσό μεγαλύτερο από αυτό, μέχρι ποσοστού 10 % του κύκλου εργασιών που πραγματοποιήθηκε κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο από μία των επιχειρήσεων οι οποίες έχουν συνεργήσει στην παράβαση, όταν, εκ προθέσεως ή εξ αμελείας, διαπράττουν παράβαση των διατάξεων του άρθρου 85 παράγραφος 1 της συνθήκης. Κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη εκτός από τη σοβαρότητα της παραβάσεως και η διάρκειά της.

(60) Η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι η επιβολή προστίμου δικαιολογείται στη συγκεκριμένη περίπτωση. Η παράβαση που συνιστά η συνδυασμένη εφαρμογή του άρθρου 1 παράγραφος 3 και του άρθρου 14 παράγραφος 1 της εν λόγω συμφωνίας, διαπράχθηκε εκ προθέσεως ή τουλάχιστον εξ αμελείας. Τα δύο μέρη, πράγματι, γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν ότι οι ρήτρες αυτές, που προβλέφθηκαν για να εμποδίσουν τις παράλληλες εισαγωγές και να εξασφαλίσουν απόλυτη εδαφική προστασία στην Arbois, μπορούσαν να θεωρηθούν ότι συνιστούν περιορισμούς του ανταγωνισμού, οι οποίοι απαγορεύονται από το άρθρο 85 παράγραφος 1. Πολύ περισσότερο, αφού η Επιτροπή και το Δικαστήριο αποφάνθηκαν επανειλημμένα κατά των ρητρών που στόχο έχουν να εξασφαλίσουν απόλυτη εδαφική προστασία.

(61) Το επιχείρημα που προέβαλε η Arbois, σύμφωνα με το οποίο η Arbois αγνοούσε ότι, με τις εν λόγω ρήτρες παραβίαζε τους κανόνες ανταγωνισμού της συνθήκης και ότι δεν είχε ενημερωθεί σχετικά από τους νομικούς της συμβούλους, δεν δύναται, όπως προκύπτει από την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Miller International, να γίνει δεκτό για να την απαλλάξει από τη διαπραχθείσα παράβαση.

(62) Η συμφωνία, που αποτελεί αντικείμενο της παρούσας απόφασης, άρχισε να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 1979. Στις 30 Απριλίου 1982, τα μέρη συμφώνησαν «να θεωρήσουν ότι καταργείται αναδρομικά το άρθρο 14 της συμφωνίας» (βλέπε σημείο 43). Η συμφωνία, εξάλλου, κοινοποιήθηκε στις 18 Μαΐου 1982. Έληξε δε στις 31 Δεκεμβρίου 1983.

Έτσι είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι η διάρκεια της παράβασης, που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη για την επιβολή του προστίμου, ήταν λίγο περισσότερο από τρία χρόνια.

(63) Όσον αφορά τη σοβαρότητα της παραβάσεως για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου που θα επιβληθεί σε κάθε επιχείρηση, ελήφθηκαν υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

α) οι ρήτρες της συμφωνίας, που αφορά η παρούσα απόφαση, συνιστούν σοβαρή παράβαση των διατάξεων της συνθήκης. Πραγματικά, θίγουν την ελευθερία των ενδοκοινοτικών συναλλαγών και για τον λόγο αυτό εμποδίζουν την υλοποίηση μιας ενιαίας αγοράς που αποτελεί έναν από τους στόχους της συνθήκης·

β) ο κύκλος εργασιών που πραγματοποιήθηκε με τα προϊόντα που αποτελούν αντικείμενο της παράβασης (βλέπε σημεία 7 και 16) ήταν πολύ περιορισμένος και η εν λόγω αγορά παρουσιάζει ανταγωνιστική δομή·

γ) οι επιχειρήσεις στις οποίες αναφέρεται η παρούσα απόφαση αποφάσισαν αμέσως, μόλις έλαβαν γνώση των ενεργειών της Επιτροπής, να καταργήσουν το άρθρο 14 της εν λόγω συμφωνίας και να την κοινοποιήσουν.

(64) Για τους λόγους αυτούς και λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω στοιχείων, η Επιτροπή θεωρεί ότι οφείλει να επιβάλλει στην Polistil και την Arbois πρόστιμο το ύψος του οποίου αναφέρεται στο άρθρο 2 της παρούσας απόφασης,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Οι συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 1 παράγραφος 3 και του άρθρου 14 παράγραφος 1 της συμφωνίας μεταξύ της Polistil και της Arbois, που συνάφθηκε στις 18 Ιανουαρίου 1978 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1979, οι οποίες έχουν στόχο να προστατεύσουν τη γαλλική αγορά από παράλληλες εισαγωγές, συνιστούν παράβαση του άρθρου 85 της συνθήκης.

Άρθρο 2

1. Για την παράβαση που διέπραξαν και που αναφέρεται στο άρθρο 1 επιβάλλονται τα ακόλουθα πρόστιμα στις ακόλουθες επιχειρήσεις:

— στην Polistil πρόστιμο ύψους 30 000 (τριάντα χιλιάδων) ECU, δηλαδή 41 405 700 ιταλικές λίρες,

— στην Arbois πρόστιμο ύψους 30 000 (τριάντα χιλιάδων) ECU, δηλαδή 206 491,80 γαλλικά φράγκα.

2. Τα πρόστιμα αυτά πρέπει να καταβληθούν:

— από την Polistil στην Cassa de risparmio delle Provincie Lombarde — Servizio estero στο Μιλάνο, στο λογαριασμό αριθ. 26952-018 της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

— από την Arbois στην τράπεζα Société générale — Agence internationale στο Παρίσι, στο λογαριασμό αριθ. 5.770.0065 της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

εντός προθεσμίας τριών μηνών από την ημέρα της κοινοποιήσης της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται προς τις:

— Arbois-Modelud,
14-22, rue Bon-Houdart,
boîte postale 32,
F-93700 Drancy·

— Polistil SpA,
corso Europa 1,
I-20020 Lainate.

Η παρούσα απόφαση αποτελεί τίτλο εκτελεστό κατ' εφαρμογή του άρθρου 192 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας.

Βρυξέλλες, 16 Μαΐου 1984.

Για την Επιτροπή

Frans ANDRIESSEN

Μέλος της Επιτροπής